

## **STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH W WIELOFUNKCYJNEJ PLACÓWCE POMOCY RODZINIE W SZCZECINKU**

### **ZASADY OCHRONY WYCHOWANKÓW PRZED KRZYWDZENIEM OBOWIAZUJĄCE W WIELOFUNKCYJNEJ PLACÓWCE POMOCY RODZINIE W SZCZECINKU.**

#### **Komunikacja budująca dobre relacje z wychowankiem.**

##### **Pracownik:**

1. W komunikacji z wychowankami zachowuje spokój, cierpliwość i szacunek. Okazuje też zrozumienie dla trudności i problemów wychowanka.
2. Reaguje według zasad konstruktywnej komunikacji i krytyki na każde obraźliwe, niewłaściwe, dyskryminacyjne zachowanie lub słowa wychowanków oraz na wszelkie formy zastraszania i nietolerancji wśród nich.
3. Daje wychowankowi prawo do odczuwania i mówienia o swoich emocjach, do wyrażania własnego zdania oraz prawo do bycia wysłuchanym przez pracownika/wychowawcę.
4. Komunikacja z wychowankami prowadzona jest w sposób konstruktywny, budujący relacje, a nie hierarchię zależności oraz nieufność i wrogość.
5. Nie zawstydza, nie upokarza, nie lekceważy i nie obraża wychowanka
6. Nie obrzuca wychowanka wyzwiskami, nie wyśmiewa i nie ośmiesza go, np. stosując ośmieszające przezwiska i zdrobnienia.
7. Unika wypowiedzi nakazujących, komenderujących, nadmiernie moralizujących, krytykanckich. Nie wytyka błędów wychowankowi w sposób, który go rani.
8. Nie grozi wychowankowi, nie wyraża dezaprobaty wobec jego zachowania w sposób uwłaczający godności i poczuciu własnej wartości wychowanka.
9. Nie reaguje złośliwościami, sarkazmem na zachowanie wychowanka, nie dowcipkuje i nie żartuje z niego w sposób który obniża jego poczucie własnej wartości.
10. Słucha uważnie wychowanków, udziela im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji. W relacjach z nimi stosuje zasady pozytywnej komunikacji: aktywne słuchanie i komunikat JA.
11. Stosuje zasady konstruktywnej krytyki wobec, np. niewłaściwego zachowania wychowanka tj. krytykuje wychowanka w taki sposób, aby nie czuł się zraniony, zmuszony do obrony czy do kontrataku.
12. Nie podnosi głosu na wychowanka w sytuacji innej niż wynikająca z jego bezpieczeństwa lub innych wychowanków.
13. W sytuacji wymagającej interwencji wobec wychowanka nie podnosi głosu, nie krzyczy na niego, mówi wyraźnie, bez szeptu i krzyku, stara się utrzymać spokojny ton głosu. Utrzymuje z nim kontakt wzrokowy. W czasie rozmowy znajduje się blisko drugiej osoby, ale nie narusza jego przestrzeni osobistej.

## **Komunikacja z wychowankiem służąca rozwiązywaniu konfliktów i utrzymywaniu świadomej dyscypliny.**

### **Pracownik:**

1. W rozwiązywaniu konfliktów stosuje następujące zasady konstruktywnej komunikacji:
  - a) nie ocenia,
  - b) nie uogólnia, nie interpretuje,
  - c) nie daje „dobrych rad”, nie moralizuje,
  - d) stosuje komunikaty „JA”,
  - e) oddziela problem od osoby, wyraża brak akceptacji dla zachowania a nie człowieka,
  - f) skupia swoją uwagę na rozmówcy, koncentruje się na tym co mówi,
  - g) okazuje rozmówcy szacunek,
  - h) upewnia się, czy dobrze rozumie swojego rozmówcę,
  - i) wysłuchuje nieletniego,
  - j) mówi wprost – otwarcie wyraża swoje potrzeby, uczucia i propozycje,
  - k) udziela konkretnych informacji zwrotnych.
2. W komunikacji z wychowankiem podczas rozwiązywaniu konfliktów wystrzega się:
  - a) tzw. stoperów komunikacyjnych: osądzania, krytykowania, wyzywania, rozkazywania, oskarżania, grożenia, odwracania uwagi,
  - b) błędu nadmiernej generalizacji (zamiast mówić o konkretnych sytuacjach i konkretnych przyczynach irytacji, złości, przypisuje się pewne zdarzenia stałym cechom osoby),
  - c) niewłaściwego zrozumienia intencji wychowanka– partnera rozmowy,
  - d) niespójności komunikatu werbalnego z niewerbalnym.
3. W procesie rozwiązywania konfliktu dba o komunikację dającą wychowankowi poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego i psychospołecznego, chroniącą go od poczucia, że rozwiązanie konfliktu jest dla niego krzywdzące i rodzi u niego poczucie niesprawiedliwości, zlekceważenia czy odrzucenia.
4. Umiejętnie, w sposób konstruktywny uczestniczy w rozwiązywaniu konfliktów, stosując w zależności od potrzeb różne metody ich rozwiązywania, np. negocjacje, mediacje, arbitraż, facylitację.
5. Szybko reaguje na problemy związane z dyscypliną wychowanków:
  - a) rozwiązuje pojawiające się problemy z dyscypliną bezpośrednio po naruszeniu zasad przez wychowanków
  - b) nie podnosi nadmiernie głosu i nie krzyczy, zwraca uwagę tym, którzy łamią ustalony porządek,
  - c) wykazuje empatię wobec nich
  - d) ustala (przypomina) obowiązujące zasady – wyraźnie określa oczekiwane zachowania wychowanków dotyczące różnych rodzajów aktywności np. dyskusji w grupie, praca samodzielna).
6. Metody dyscyplinowania dobiera adekwatnie do wieku i poziomu rozwoju. Metody te nie mogą naruszać godności i nietykalności osobistej wychowanka (zakaz stosowania kar fizycznych).
7. Karanie wychowanków stosuje rozważnie, w sposób uzasadniony i zrozumiały dla nich.
8. Upominając słownie, perswazyjnie, stara się opanować własne negatywne emocje, np. złość, zdenerwowanie.
9. Wyjaśnia wychowankowi, za co i dlaczego został ukarany. Przekazuje mu utrzymany w spokojnym tonie komunikat jasny, konkretny/ rzeczowy, wolny od stygmatyzowania, nakierowany na ocenę zachowania wychowanka, a nie jego osoby.
10. Karząc wychowanka za naganne/niewłaściwe zachowania, pracownik równocześnie dostrzega i nagradza pozytywne jego zachowania.

### **Zasady nawiązywania kontaktu z wychowankami w godzinach pracy placówki.**

1. Kontaktując się z wychowankiem personel traktuje go podmiotowo.

2. Kontakt z wychowankiem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, nie może wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.
3. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli wychowanek i rodzice/opiekunowie są osobami bliskimi dla członka personelu) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych wychowanków, ich rodziców/opiekunów.

#### **Zasady bezpiecznych relacji między wychowankami.**

1. Wychowankowie mają prawo do życia i przebywania w bezpiecznym środowisku, także w placówce.
2. Wychowankowie mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania/postępowania określonych w regulaminie placówki.
3. Wychowankowie uznają prawo do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmiennosc.
4. Zachowanie i postępowanie wobec kolegów/innych osób nie narusza ich poczucia godności/wartości osobistej. Wychowankowie są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych swoich kolegów i koleżanek, ich prawa do własnego zdania, do poszukiwań i popełniania błędów, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.
5. Kontakty między wychowankami cechuje zachowanie przez nich wysokiej kultury osobistej, np. używanie zwrotów grzecznościowych typu proszę, dziękuję, przepraszam; uprzejmość; życzliwość; poprawny, wolny od wulgaryzmów język; kontrola swojego zachowania i emocji; wyrażanie sądów i opinii w spokojny sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi.
6. Wychowankowie budują wzajemne relacje poprzez niwelowanie konkurencyjności między sobą w różnych obszarach życia, wzajemne zrozumienie oraz konstruktywne, bez użycia siły rozwiązywanie problemów i konfliktów między sobą. Akceptują i szanują siebie nawzajem.
7. Wychowankowie okazują zrozumienie dla trudności i problemów kolegów/koleżanek i oferują im pomoc. Nie kpią, nie szydzą z ich słabości, nie wyśmiewają ich, nie krytykują.
8. W kontaktach między sobą wychowankowie nie powinni zachowywać się prowokacyjnie i konkurencyjnie. Nie powinni również mieć poczucia zagrożenia czy odczuwać wrogości ze strony kolegów.
9. Wychowankowie mają prawo do własnych poglądów, ocen i spojrzenia na świat oraz wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy.
10. Bez względu na powód, agresja i przemoc fizyczna, słowna lub psychiczna wśród wychowanków nigdy nie może być przez nich akceptowana lub usprawiedliwiona. Nie mają prawa stosować z jakiegokolwiek powodu słownej, fizycznej i psychicznej agresji i przemocy wobec innych nieletnich.
11. Wychowankowie mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania wychowawców placówki o zaistniałych zagrożeniach.
12. Jeśli wychowawca jest świadkiem stosowania przez innego wychowanka/wychowanków jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią, np.: pomaga osobie doznającej przemocy, chroni ją, szuka pomocy osoby dorosłej (zgodnie z obowiązującymi procedurami).
13. Wszyscy wychowankowie znają obowiązujące w placówce procedury bezpieczeństwa – wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych wychowanków, gdzie i do kogo dorosłego mogą się w placówce zwrócić o pomoc.
14. Jeśli wychowanek stał się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać w placówce pomoc, zgodnie z obowiązującymi w niej procedurami.

## **Niedozwolone zachowania wychowanków w placówce.**

1. Stosowanie agresji i przemocy wobec innych osób:
  - a) agresji i przemocy fizycznej w różnych formach, np.:
    - bicie/uderzenie/popychanie/kopanie/opluwanie,
    - wymuszenia,
    - napastowanie seksualne,
    - nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą,
    - fizyczne zaczepki,
    - zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań,
    - rzucanie w kogoś przedmiotami,
  - b) agresji i przemocy słownej w różnych formach, np.:
    - obelgi, wyzwiska,
    - wyśmiewanie, drwienie, szydzenie z ofiary,
    - bezpośrednie obrażanie ofiary,
    - plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie ofiary,
    - groźby,
  - c) agresji i przemocy psychicznej w różnych formach, np.:
    - poniżanie,
    - wykluczanie/izolacja/milczenie/manipulowanie,
    - pisanie na ścianach (np. w toalecie lub na korytarzu),
    - wulgarne gesty,
    - śledzenie/szpiegowanie,
    - obraźliwe SMS-y i MMS-y,
    - wiadomości na forach internetowych lub tzw. pokojach do czatowania,
    - telefony i e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające),
    - niszczenie/zabieranie rzeczy należących do ofiary,
    - straszenie,
    - gapienie się,
    - szantażowanie.
2. Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w placówce podczas zajęć, np. rzucanie kamieniami, przynoszenie ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek), używanie ognia na terenie placówki.
3. Nieuzasadnione, bez zgody wychowawcy opuszczanie placówki. Wyjście bez zezwolenia poza teren placówki.
4. Celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć i zabaw organizowanych w placówce. Celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu.
5. Niewłaściwe zachowanie podczas wycieczek.
6. Uleganie nałogom, np. palenie papierosów, picie alkoholu.
7. Rozprowadzanie i stosowanie narkotyków/ środków odurzających.
8. Niestosowne odzywanie się do kolegów lub innych osób w placówce lub poza nią.
9. Używanie wulgaryzmów w placówce i poza nią.
10. Celowe niszczenie lub nieszanowanie własności innych osób oraz własności w placówce.
11. Kradzież/ przywłaszczenie własności kolegów lub innych osób oraz własności placówki.
12. Wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy od wychowanków.
13. Wysługiwanie się innymi wychowankami w zamian za korzyści materialne.
14. Rozwiązywanie w sposób siłowy konfliktów z kolegami. Udział w bójce.
15. Szykanowanie wychowanków lub innych osób w placówce z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu.
16. Niereagowanie na niewłaściwe zachowania kolegów (bicie, wyzywanie, dokuczanie).

17. Znęcanie się (współudział w znęcaniu się nad kolegami, zorganizowana przemoc, zastraszanie).
18. Aroganckie/niegrzeczne zachowanie wobec kolegów, wulgaryzmy. Kłamanie, oszukiwanie kolegów/ innych osób w placówce.
19. Fotografowanie lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych wychowanków/ osób bez ich zgody.
20. Upublicznianie materiałów i fotografii bez zgody obecnych na nich osób.
21. Stosowanie wobec innych nieletnich/innych osób różnych form cyberprzemocy.

### **Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internetu oraz ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci.**

W placówce jest wykorzystana sieć, która jest adekwatna do poziomu dojrzałości poznawczej i emocjonalno-społecznej nieletniego oraz nie szkodzi ani zagraża jego rozwojowi psychofizycznemu. Do potencjalnych zagrożeń płynących z użytkowania sieci należy zaliczyć:

- a) dostęp do treści niezgodnych z celami wychowania i edukacji (narkotyki, przemoc, pornografia, hazard),
- b) działalność innych użytkowników zagrażająca dobru nieletniego,
- c) oprogramowanie umożliwiające śledzenie i pozyskanie danych osobowych użytkowników sieci w ośrodku.

### **Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu.**

Wielofunkcyjna Placówka Pomocy Rodzinie w Szczecinku stale podejmuje działania, które mają na celu zabezpieczenie dzieci przed łatwym dostępem do szkodliwych treści w sieci zagrażające ich prawidłowemu rozwojowi. Aby temu zapobiec cały ruch sieciowy filtrowany jest przez serwery DNS Cloudflare, które skutecznie blokują dostęp do nieodpowiednich treści na wszystkich urządzeniach korzystających z sieci WPPR. Blokowane są zarówno strony dla dorosłych jak i strony typu malware, których głównym zadaniem jest kradzież wrażliwych danych. Warto wiedzieć, że praktycznie każda strona w Internecie posiada swoją kategorię ułatwiającą filtrowanie treści, a serwery Cloudflare obsługują ponad 200 bilionów zapytań DNS. W przypadku ręcznej zmiany adresów DNS na karcie sieciowej, zaimplementowano dodatkową listę słów kluczowych na routerze brzegowym, których użycie spowoduje zablokowanie strony oraz zapisanie danego zdarzenia w logach urządzenia. Dzięki fizycznemu adresowi karty sieciowej łatwo zidentyfikować, z którego urządzenia podjęto próbę wejścia na szkodliwą stronę. Oprócz wyżej opisanych zabezpieczeń na komputerach zainstalowano oprogramowanie antywirusowe oraz funkcjonuje mechanizm SafeSearch wyszukiwarki Google. Z kolei na urządzeniach mobilnych skonfigurowana jest aplikacja odpowiedzialna za kontrolę rodzicielską, natomiast same urządzenia są stale weryfikowane przez wychowawców placówki.

1. Na terenie placówki dostęp wychowanka do Internetu jest możliwy:
  - a. Pod kontrolą wychowawcy
  - b. Bez nadzoru wychowawcy
  - c. Za pomocą sieci wifi placówki, po podaniu hasła
2. Korzystanie z multimediiów, Internetu i programów użytkowych służy wyłącznie celom informacyjnym, edukacyjnym i hobbyistycznym.
  1. Wychowanek obsługuje sprzęt komputerowy zgodnie z zaleceniami wychowawcy.
  2. Użytkownikowi komputera zabrania się:
    - instalowania oprogramowania oraz dokonywania zmian w konfiguracji oprogramowania zainstalowanego w systemie,
    - usuwania cudzych plików, odinstalowania programów, dekompletowania sprzętu,
    - dotykania elementów z tyłu komputera, kabli zasilających, a także kabli sieciowych.

### **Zasady korzystania z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych.**

1. Wychowanek ma prawo korzystać z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych zgodnie z ustalonymi zasadami.
2. Przez pojęcie „telefon komórkowy” rozumie się także smartfon, urządzenie typu smartwatch, itp.
3. Przez pojęcie „inne urządzenia elektroniczne” rozumie się także tablet, odtwarzacz muzyki, dyktafon, kamerę, aparat cyfrowy, słuchawki, itp.
4. Wychowanek mają prawo posiadać telefon komórkowy lub inny sprzęt elektroniczny
5. Placówka nie ponosi odpowiedzialności za zaginięcie lub zniszczenie czy kradzież sprzętu posiadanego przez wychowanka.
6. Nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu lub innych urządzeń jest możliwe jedynie za zgodą osoby nagrywanej lub fotografowanej. Niedopuszczalne jest nagrywanie lub fotografowanie sytuacji niezgodnych z powszechnie przyjętymi normami etycznymi i społecznymi oraz przesyłanie treści obrażających inne osoby.

### **Zasady postępowania w przypadku naruszenia zasad korzystania z telefonów i innych urządzeń elektronicznych na terenie placówki.**

W przypadku naruszenia przez wychowanka zasad używania telefonów komórkowych na terenie placówki wychowawca ma prawo zarekwirować sprzęt zgodnie z obowiązującym regulaminem placówki.

### **Zasady ochrony wychowanków przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci.**

1. Placówka prowadzi działania zabezpieczające wychowanków przed łatwym dostępem do tych treści z sieci, które mogą zagrażać ich prawidłowemu rozwojowi.
2. Pod pojęciem „treści szkodliwe i zagrożenia z sieci” rozumiane są:
  - a) treści szkodliwe, niedozwolone, nielegalne i niebezpieczne dla zdrowia (pornografia, treści obrazujące przemoc, promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia nieletnich, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawołujące do samookaleczeń i samobójstw, korzystania z narkotyków)
  - b) treści stwarzające niebezpieczeństwo werbunku wychowanków do organizacji nielegalnych i terrorystycznych,
  - c) różne formy cyberprzemocy, np. nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli.
3. Podstawowe działania zabezpieczające wychowanków przed dostępem do treści szkodliwych i zagrożeń z sieci:
  - a) monitorowanie działania i aktualizowanie programu antywirusowego, zapory sieciowej; stosowanie filtrów antyspamowych,
  - b) edukacja medialna – dostarczanie wiedzy i umiejętności dotyczących posługiwania się technologią komunikacyjną,
  - c) prowadzenie systematycznych działań wychowawczych (integracja, budowanie dobrych relacji pomiędzy wychowankami, wprowadzanie norm grupowych, uczenie ich odróżniania dobra od zła),
  - d) prowadzenie działań profilaktycznych propagujących zasady bezpiecznego korzystania z sieci oraz uświadamiających zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych. Celem tych działań jest:
    - poszerzanie wiedzy na temat różnych form cyberprzemocy, prewencji oraz sposobu reagowania w przypadku pojawienia się zagrożenia,
    - ukazanie sposobów bezpiecznego korzystania z sieci, w tym przestrzeganie przed zagrożeniami płynącymi z niewłaściwego użytkowania urządzeń multimedialnych,

- zapobieganie i ograniczenie lub wyeliminowanie zachowań agresywno-przemocowych realizowanych przy użyciu technologii komunikacyjnych
- propagowanie zasad dobrego zachowania w Internecie;
- e) włączenie rodziców wychowanków w działania placówki na rzecz zapobieganie cyberprzemocy – poinformowanie ich o polityce placówki w zakresie reagowania na cyberprzemoc, polecanie i wskazywanie sposobów instalowania ochrony rodzicielskiej,
- f) podejmowanie interwencji w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy lub ujawnienie niebezpiecznych treści, która obejmuje:
  - ustalenie okoliczności zdarzenia,
  - zabezpieczenie dowodów,
  - poinformowanie o sytuacji rodziców wychowanka – uczestników zdarzenia,
  - objęcie pomocą poszkodowanego
  - podjęcie działań wobec agresorów, w tym zastosowanie środków dyscyplinujących zgodnie z obowiązującym regulaminem placówki i rodzajem przewinienia,
  - powiadomienie policji, gdy sprawa jest poważna, zostało złamane prawo lub sprawca nie jest wychowankiem placówki i jego tożsamość nie jest nikomu znana,
- g) określenie procedury wskazującej osoby w placówce do których należy się zwrócić oraz działania, które należy podjąć w sytuacji znalezienia niebezpiecznych treści na komputerze lub zjawiska doświadczonej/ zaobserwowanej cyberprzemocy.

### **Zasady ochrony wizerunku małoletnich**

1. Placówka uznając prawo wychowanka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku małoletniego.
2. Wizerunek podlega ochronie na podstawie przepisów zawartych w Kodeksie cywilnym, w ustawie o prawie autorskim o prawach pokrewnych, a także na podstawie ustawy o ochronie danych osobowych (RODO) – jako tzw. dana szczególnej kategorii przetwarzania.
3. Upublicznianie wizerunku małoletniego i utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga wyrażenia zgody osoby sprawującej władzę rodzicielską lub opiekę nad nieletnim (wymóg art. 8 RODO).
4. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodziców/opiekunów na utrwalanie wizerunku nieletniego nie jest wymagana. Zabrania się umieszczania informacji pozwalających ustalić tożsamość osób ujętych na zdjęciu lub innej formie publikacji.
5. Pracownikowi placówki nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku wychowanka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu nieletniego) na terenie instytucji bez pisemnej zgody opiekuna prawnego.
6. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna prawnego małoletniego – bez wiedzy i zgody tego opiekuna.

### **Zasady ochrony danych osobowych małoletnich**

- I. Wdrożono Politykę ochrony danych osobowych osób fizycznych (pracowników, wychowanków, rodziców/opiekunów). Administratorem danych osobowych jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie z siedzibą w Szczecinku ul. Wiatraczna 1e-mail: pcprszczecinek@wp.pl , tel/fax: 094 71 37 101.
- II. Dokumentacja RODO została opracowana zgodnie z wymogami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/679 Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L z 2016 r. 119, s. 1 ze zm.) oraz ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych z uwzględnieniem zasad:
  - zasady zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości;

- zasady ograniczenia celu przetwarzania danych;
- zasada minimalizacji danych;
- zasada prawidłowości danych;
- zasady ograniczenia przechowania danych;
- zasady integralności i poufności danych;
- zasady rozliczalności.

## **ZASADY I PROCEDURY PODEJMOWANIA INTERWENCJI W SYTUACJI PODEJRZENIA KRZYWDZENIA LUB KRZYWDZENIA WYCHOWANKA**

### **Zgłaszanie podejrzenia stosowania przemocy wobec wychowanka.**

1. Każdy wychowanek przebywający w placówce może zgłosić ustnie lub pisemnie, dowolnej osobie, do której ma zaufanie, fakt stosowania wobec niego przemocy domowej. Zgłoszenie doznawanej krzywdy przez dziecko może nastąpić w bezpośredniej rozmowie.
2. Każdy wychowawca który zauważy lub podejrzewa u wychowanka symptomy krzywdzenia, reaguje – podejmuje w pierwszej kolejności działania mające na celu zatrzymanie krzywdzenia, jeśli to konieczne, udziela pierwszej pomocy lub konsultuje z lekarzem.
3. W przypadku zagrożenia życia wychowanka, po przekazaniu informacji kierownikowi ds. instytucjonalnej pieczy zastępczej, zawiadamia w trybie pilnym odpowiednie służby porządkowe – policję, o zagrożeniu życia dziecka i pogotowie ratunkowe.
4. Wychowawca w trybie pilnym przekazuje informację kierownikowi o zaobserwowanym zdarzeniu sporządza niezwłocznie Kartę Zgłoszenia – stanowiącą załącznik nr 4
5. Dalsze czynności podejmuje powołany przez Dyrektora PCPR Zespół odpowiedzialny za przeprowadzenie procedury interwencyjnej.

### **Zadania pracowników w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dziecka.**

**Każdy wychowawca jest zobowiązany w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dziecka podjąć działania:**

- w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia – zawiadomić pogotowie ratunkowe i policję,
- w przypadku zauważenia niepokojących symptomów, zgłosić to kierownikowi.

### **Zasady i procedury postępowania w przypadku zagrożenia cyfrowego.**

#### **Ujawnienie przypadku cyberprzemocy:**

Osobami, które mogą zgłosić o podejrzeniu lub zaistnieniu cyberprzemocy mogą być:

- poszkodowany,
- jego rodzice (opiekunowie),
- inni wychowankowie,
- świadkowie zdarzenia,
- wychowawcy.



### **Ustalenie okoliczności zdarzenia:**

W placówce zgłaszanie wypadków cyberprzemocy odbywa się według następującej zasady:

1. wychowanek – osoba doznająca przemocy lub świadek cyberprzemocy informuje pracownika placówki o wystąpieniu takiego zjawiska,
2. jeśli wiedzę o zajściu posiada wychowawca, powinien w miarę możliwości zabezpieczyć dowody i ustalić tożsamość sprawcy cyberprzemocy.
3. Zespół odpowiedzialny za przeprowadzenie procedury interwencyjnej powinien dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie,

### **Rejestracja dowodów cyberprzemocy:**

1. telefon komórkowy (nie wolno kasować wiadomości, trzeba zapisywać zarówno te tekstowe jak też zdjęcia, nagrania z dyktafonu czy filmy),
2. komunikatory (w niektórych serwisach jest możliwość zapisywania rozmów w tzw. archiwach. Jeżeli nie ma takiej możliwości, można rozmowę skopiować do edytora tekstowego i wydrukować),
3. strona www (można zapisać widok strony przez naciśnięcie klawisza CTRL i Print Screen, a następnie wykonać operację "wklej" w dokumencie Word lub Paint),
4. e-mail (trzeba zapisać wiadomość i to nie tylko treść, ale całą wiadomość, ponieważ może to pomóc w ustaleniu pochodzenia wiadomości).

### **Działania wobec sprawcy cyberprzemocy:**

1. W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest wychowanek placówki, podejmuje się następujące działania:
  - a) przeprowadza się rozmowę z wychowankiem – sprawcą o jego zachowaniu,
  - b) celem rozmowy jest ustalenie okoliczności zdarzenia, wspólne zastanowienie się nad jego przyczynami i próbowanie rozwiązania sytuacji konfliktowej,
  - c) sprawca otrzymuje jasny i zdecydowany komunikat o tym, że placówka nie akceptuje żadnych form przemocy,
  - d) podczas rozmowy z wychowankiem omówione zostają skutki jego postępowania oraz zostaje on poinformowany o konsekwencjach jakie zostaną wobec niego zastosowane,
  - e) sprawca zostaje zobowiązany do usunięcia szkodliwych materiałów z sieci,
  - f) znalezienie sposobów zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy,
  - g) w sytuacji, kiedy istnieje kilku sprawców, rozmowy przeprowadzone są z każdym osobno;

### **Środki dyscyplinarne wobec sprawcy:**

1. Wobec sprawcy cyberprzemocy placówka stosuje standardowe kary jak wobec sprawców każdej przemocy, zawarte w Regulaminie Wychowanków.
2. Celem sankcji jest zatrzymanie przemocy, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa poszkodowanemu małoletniemu wzbudzenie w sprawcy refleksji na temat swojego zachowania,
3. Podejmując decyzję o karze pod uwagę brane są:
  - a) czas trwania prześladowania,
  - b) świadomość popełnionego czynu,
  - c) motywację sprawcy,
  - d) rodzaj rozpowszechnionego materiału.

### **Działania wobec osoby doświadczającej cyberprzemocy:**

1. Osoba doświadczająca cyberprzemocy otrzymuje pomoc pedagogiczną.

2. Podczas rozmowy z wychowankiem, który jest osobą doświadczającą cyberprzemocy, zapewnia się go o tym, że postąpił właściwie zgłaszając wydarzenie oraz rozumie się, w jak trudnej jest sytuacji. Otrzymuje zapewnienie, że nikt nie ma prawa tak się wobec niego zachowywać oraz, że placówka nigdy nie będzie tolerowała aktów przemocy.
3. Osoba doświadczająca cyberprzemocy otrzymuje poradę, jak ma się zachowywać, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa: nie utrzymywać kontaktów ze sprawcą, nie kasować dowodów tj. e-maili, SMS-ów, MMS-ów, zdjęć, filmów. Ważna jest też zmiana danych kontaktowych np. na komunikatorze, zmiana adresu e-mail, a nawet w szczególnie trudnych sytuacjach numeru telefonu (oczywiście robią to rodzice).
4. Podczas rozmowy z wychowankiem zwraca się uwagę na jego pozawerbalne zachowanie (zażenowanie, smutek, poczucie winy).
5. Monitorowana jest sytuacja w kierunku, czy nie są stosowane wobec niego żadne akty odwetu.

### **Ochrona świadków, którzy zgłaszają zdarzenie:**

Podczas interwencji nie naraża się świadka na groźby i zdarzenia ze strony sprawcy. Całe postępowanie prowadzone jest w sposób bardzo dyskretny i poufny. Podczas takiej rozmowy pracownik wzbudza swoim zachowaniem zaufanie oraz poczucie bezpieczeństwa oraz wykazuje zrozumienie i empatię.

### **Zasady i procedury postępowania wychowawcy i innych pracowników WPPR w przypadku podejrzenia dostępu wychowanków do treści szkodliwych, niepożądanych i nielegalnych.**

### **Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia.**

Reakcja placówki w przypadku pozyskania wiedzy o wystąpieniu zagrożenia jest zależna od tego, czy: treści te można bezpośrednio powiązać z wychowankiem, czy też treści nielegalne lub szkodliwe nie mają związku z wychowankiem, lecz wymagają kontaktu z odpowiednimi służbami.

W pierwszej kolejności zostają zabezpieczone dowody w formie elektronicznej (pliki z treściami niedozwolonymi, zapisy rozmów w komunikatorach, e-maile, zrzuty ekranu), znalezione w Internecie lub w komputerze małoletniego. Zabezpieczenie dowodów jest zadaniem wychowawców lub opiekunów prawnych nieletniego, w czynnościach tych wspomaga ich pracownik posiadający odpowiednie kompetencje techniczne.

### **Działania wobec sprawców zdarzenia placówki /spoza placówki.**

W przypadku udostępniania przez wychowanka treści opisanych wcześniej jako szkodliwe nielegalne i niebezpieczne dla zdrowia przeprowadza się z nim rozmowę na temat jego postępowania i w jej trakcie uzmysłowia mu szkodliwość prowadzonych przez niego działań.

Działania placówki koncentrują się na aktywnościach wychowawczych. W przypadku upowszechniania przez sprawców treści nielegalnych (np. pornografii dziecięcej) zostaje złożone zawiadomienie o zdarzeniu na policji.

### **Działania wobec osoby doświadczającej przemocy.**

Wychowanków – ofiary i świadków zdarzenia – począwszy od pierwszego etapu interwencji otacza się opieką psychologiczno-pedagogiczną.

Rozmowę z wychowankiem przeprowadza się z uwzględnieniem jego komfortu psychicznego, z poszanowaniem poufności i podmiotowości ze względu na fakt, iż kontakt z treściami nielegalnymi może mieć bardzo szkodliwy wpływ na jego psychikę. W trakcie rozmowy ustala się okoliczności uzyskania przez ofiarę dostępu do ww. treści.

W przypadku kontaktu wychowanka z treściami szkodliwymi placówka dokładnie bada w jaki sposób do niego doszło. Poszukiwanie przez niego tego typu treści w sieci lub podsuszanie ich wychowankowi przez innych może być oznaką niepokojących incydentów ze świata rzeczywistego, np. kontaktów z osobami handlującymi narkotykami czy udziału w procesie rekrutacji do sekty lub innej niebezpiecznej grupy.

#### **Aktywności wobec świadków.**

W przypadku, gdy informacja na temat zdarzenia dotrze do środowiska rówieśniczego – w klasie czy szkole – podejmowane są działania edukacyjne i wychowawcze.

#### **Współpraca z policją i sądami rodzinnymi.**

W przypadku naruszenia prawa, np. rozpowszechniania materiałów pornograficznych z udziałem małoletniego lub prób uwiedzenia małoletniego w wieku do 15 lat przez osobę dorosłą, placówka – niezwłocznie powiadamia policję.

#### **Współpraca ze służbami i placówkami specjalistycznymi.**

Kontakt z treściami szkodliwymi lub niebezpiecznymi może wywołać potrzebę skorzystania przez ofiarę ze specjalistycznej opieki psychologicznej. Decyzja o takim kontakcie i skierowaniu na terapię zostaje podjęta przez Zespół odpowiedzialny za przeprowadzenie procedury interwencyjnej.

**Zasady i procedury postępowania wychowawców i innych pracowników w przypadku naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku wychowanka lub pracownika.**

#### **Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia.**

Gdy sprawcą jest małoletni – kolega ofiary z placówki – wychowanek lub rodzice powinni skontaktować się z kierownikiem placówki, pedagogiem lub wychowawcą.

W przypadku gdy do naruszenia prywatności poprzez kradzież, wyłudzenie danych osobowych wykorzystanie wizerunku wychowanka dochodzi ze strony dorosłych osób trzecich, rodzice/opiekunowie prawni powinni skontaktować się bezpośrednio z policją i powiadomić o tym placówkę (zgodnie z Kodeksem karnym ściganie następuje wówczas na wniosek pokrzywdzonego). Istotne dla ścigania sprawcy jest uzyskanie dowodów potwierdzających, że sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej.

#### **Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów.**

W pierwszej kolejności należy zabezpieczyć dowody nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem działania – w formie elektronicznej (e-mail, zrzut ekranu oraz adres strony, na której udostępniony został wizerunek małoletniego, konwersacja w komunikatorze, SMS).

Równolegle należy dokonać zmian tych danych identyfikujących, które zależą od ofiary, tj. haseł i loginów lub kodów dostępu do platform i portali internetowych, tak aby uniemożliwić kontynuację procederu naruszania prywatności – w działaniu tym powinna wspierać wychowanka osoba dorosła.

Jeśli wykradzione dane zostały wykorzystane w celu naruszenia dobrego wizerunku ofiary bądź w innych celach niezgodnych z prawem, należy wyjaśnić te działania i usunąć skutki, także te widoczne

w Internecie. Likwidacja stron internetowych czy profili w portalach społecznościowych, która wymagać będzie interwencji w zebrane dowody, odbywa się za zgodą policji.

### **Identyfikacja sprawcy(-ów).**

W przypadku gdy dowody jasno wskazują na konkretnego sprawcę oraz potwierdzają, że sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej, zabezpiecza się i przekazuje policji. W przypadku, gdy trudno to ustalić, identyfikacji dokonać powinna policja.

W przypadku znanego sprawcy, który jednak nie działał z powyższych pobudek, placówka dąży do rozwiązania problemu w ramach działań wychowawczo-profilaktycznych uzgodnionych z rodzicami.

### **Działania wobec sprawców zdarzenia z placówki/spoza placówki.**

Gdy sprawcą incydentu jest wychowanek z placówki, zostają wobec niego podjęte działania wychowawcze, zmierzające do uświadomienia nieodpowiedniego i nielegalnego charakteru czynów, jakich dokonał. Jednym z elementów takich działań jest zadośćuczynienie osobie poszkodowanej.

Celem tych działań jest nie tylko nabycie przez wychowanka odpowiedniej wiedzy na temat wagi poszanowania prywatności w codziennym życiu, ale trwała zmiana jego postawy na prezentującą szacunek wobec cudzego wizerunku i prywatności. Działania takie placówka podejmuje niezależnie od powiadomienia policję/sąd rodzinny.

Dyrektor PCPR podejmuje decyzję w sprawie powiadomienia o incydencie policji, biorąc pod uwagę rodzaj czynu oraz wiek sprawcy, jego dotychczasowe zachowanie, postawę po odkryciu incydentu, opinie wychowawców.

### **Działania wobec osoby doświadczającej przemoc.**

Małoletniego otacza się opieką psychologiczno-pedagogiczną (jeśli jest taka potrzeba) i powiadamia się o działaniach podjętych w celu usunięcia skutków działania sprawcy (np. usunięcie z Internetu intymnych zdjęć ofiary, zablokowanie dostępu do konta w portalu społecznościowym).

### **Działania wobec świadków.**

Gdy kradzież tożsamości bądź naruszenie dobrego imienia osoby doznającej przemoc jest znane szerszemu gronu wychowanków w placówce, podjęte zostają wobec nich działania wychowawcze, zwracające uwagę na negatywną ocenę narażania na uszczerbek wizerunku wychowanka – koleżanki lub kolegi – oraz odpowiedzialność prawną.

### **Współpraca z policją i sądami rodzinnymi.**

Gdy naruszenie prywatności czy wyłudzenie lub kradzież tożsamości skutkują wyrządzeniem ofierze szkody majątkowej lub osobistej, placówka powiadamiają o tym policję.

## **Zasady i procedury postępowania w przypadku nawiązania przez wychowanków niebezpiecznych kontaktów w Internecie – uwodzenie, zagrożenie pedofilią.**

### **Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia.**

Każda osoba, która posiada informację o w/w problemie powinna niezwłocznie powiadomić pracowników placówki.

Kluczowe znaczenie w działaniach placówki ma czas reakcji – szybkość przeciwdziałania zagrożeniu ze względu na niezwykle szkodliwe konsekwencje realizacji kontaktu online, przeradzającego się w zachowania w świecie rzeczywistym: uwiedzenie i wykorzystanie seksualne, kidnaping, a także wyłudzenie pieniędzy czy przedmiotów dużej wartości.

W przypadku niebezpiecznych kontaktów inicjowanych w Internecie może dochodzić do zagrożenia życia i zdrowia małoletniego, szantażu i przymusu realizacji czynności seksualnych.

### **Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów.**

Zidentyfikowanie i zabezpieczenie w placówce, w formie elektronicznej, dowodów działania dorosłego sprawcy uwodzenia (zapisy rozmów w komunikatorach czy na portalach społecznościowych, zrzuty ekranowe, zdjęcia, wiadomości e-mail).

Jednocześnie bezzwłocznie zawiadomienie policji o wystąpieniu zdarzenia.

### **Identyfikacja sprawcy(-ów).**

Ze względu na bezpieczeństwo, podjęte działania mają na celu dotarcie do sprawcy oraz zabezpieczenie i przekazanie zebranych dowodów organom ścigania. Identyfikacja sprawcy wykracza poza kompetencje i możliwości placówki w większości przypadków uwodzenia przez Internet.

### **Działania wobec sprawców z placówki/spoza placówki.**

Placówka nie podejmuje aktywności zmierzających bezpośrednio do kontaktu ze sprawcą. Naszym zadaniem jest zebranie dowodów i opieka nad ofiarą i ewentualnymi świadkami.

### **Działania wobec osoby doświadczającej przemocy.**

Pierwszą czynnością w ramach reakcji na zagrożenie jest otoczenie ofiary pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

Wszelkie działania placówki wobec dziecka są uzgadniane z Zespołem odpowiedzialnym za przeprowadzenie procedury interwencyjnej.

## **Zasady i procedury postępowania w przypadku informacji o seksingu, prowokacyjnych zachowaniach i aktywności seksualnej w celu osiągnięcia dochodu przez wychowanków.**

### **Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia.**

Każda osoba, która posiada informację o w/w problemie powinna niezwłocznie powiadomić pracowników placówki.

Wyróżniamy 3 podstawowe rodzaje sekstingu, które skutkują koniecznością realizacji zmodyfikowanych procedur reagowania:

*Rodzaj 1.* Wymiana materiałów o charakterze seksualnym następuje tylko w ramach związku między dwojgiem rówieśników. Materiały nie uległy rozprzestrzenieniu dalej.

*Rodzaj 2.* Materiały o charakterze seksualnym zostały rozesłane większej liczbie osób, jednak nie dochodzi do cyberprzemocy na tym tle. Młodzież traktuje materiał jako formę wyrażenia siebie.

*Rodzaj 3.* Materiały zostały rozesłane większej liczbie osób (bez względu na intencje) i na tym tle dochodzi do cyberprzemocy.

### **Identyfikacja sprawcy (-ów).**

Identyfikacja sprawcy jest możliwa przede wszystkim dzięki zabezpieczeniu dowodów – przesyłanych zdjęć czy zrzutów ekranów portali, w których opublikowano zdjęcie(-a). W niektórych przypadkach seksting może nosić znamiona przestępstwa związanego z produkcją oraz rozpowszechnianiem materiałów pornograficznych z udziałem osoby nieletniej (poniżej 18. r.ż.) – art. 202 § 3 i 4 kk, dlatego skrupulatność i wiarygodność dokumentacji ma duże znaczenie. Należy przy tym przestrzegać zasad dyskrecji, szczególnie w środowisku rówieśniczym ofiary.

### **Działania wobec sprawców zdarzenia z placówki/spoza placówki.**

Zidentyfikowani małoletni sprawcy sekstingu są wezwani do kierownika placówki, gdzie zostają im przedstawione dowody ich aktywności. Niezależnie od zakresu negatywnych zachowań i działań, wszyscy sprawcy otrzymują wsparcie pedagogiczne i psychologiczne. Przeprowadzane są także rozmowy ze sprawcami.

### **Działania wobec osoby doświadczającej przemocy.**

W razie upublicznienia przypadku sekstingu w środowisku rówieśniczym pierwszą reakcją placówki oprócz dokumentacji dowodów, jest otoczenie opieką psychologiczno-pedagogiczną ofiary oraz zaproponowanie odpowiednich działań wychowawczych. Rozmowa na temat identyfikacji potencjalnego sprawcy jest realizowana z uwzględnieniem komfortu psychicznego małoletniego – ofiary sekstingu, z jego poszanowaniem.

### **Działania wobec świadków.**

Jeśli przypadek sekstingu zostanie upowszechniony w środowisku rówieśniczym, np. poprzez media społecznościowe czy MMS, wśród małoletnich, publikację na portalu społecznościowym, placówka podejmuje działania wychowawcze, uświadamiające negatywne aspekty moralne sekstingu oraz narażanie się na dotkliwe kary osób, które go stosują.

### **Współpraca z policją i sądami rodzinnymi.**

W przypadku publikacji lub upowszechniania zdjęć o charakterze pornografii dziecięcej (co jest wykroczeniem ściganym z urzędu) kierownik placówki w porozumieniu z Dyrektorem PCPR powiadamia o tym zdarzeniu policję lub sąd rodzinny.